

نومرو : ۷۰

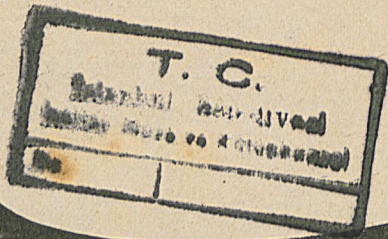
اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

دائرة اجتهاد

Idjtihad Constantinople

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم

نجشبنه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهای صفا

۴ تموز ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۴۰۰ غروش ۲۵ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

آزادامارد غزته‌سی سر محرر لکنه [*]

پک محترم وفاضل اقدام ،

بیر طرفدن بیر وظیفه احترام ایضا ایتیش اولمق و دیگر طرفدن تورکرده کی افکار احرارانه ک نه قدار ترقی ایتدیکنی ، بر نمونه حالده ، ارمنی وطنداشلیریه بیلدیرمک ایچین تقدیم ایتیش اولدیغ [اعتقادات باطله یه اعلان حرب] عنوانلی اثر ناچیزانه م حقه ده دورت بویوک ستونلق بر تنقیدنامه یازمه جق قدار علاقه دارلق کوستردیککزدن دولای اول باول تشکرات مخصوصه می تقدیم ایله کسب رفعت ایلرم .

تنقیداتکیز میاننده ، کرک تجربه کز و کرک فضله تبیکز محصولی اولان ارشاداتکیزله آریجه منتدارلغی جلب ایتیش اولدیغکیزه اعتماد بویوریکز .

سویکه حاجت قالمادن دفعه اکلاشلیرکه کتابک ادباً بیر قیمتی یوقدر . بونی ذاتاً اعتراف ایدنلردنم ؛ دیدیککیز کی بعض افکار و مطالعاتمه الدانمش ده اولایلیرم . فقط کتابه ویردیکم اک بویوک قیمت ، حقیقت دیه ایمان ایتدیکم افکاریمی اوراده ممکن اولدوغی قدار بلا پروا سویله بیلمش اولمقلغمدر .

وطنداشلرم اره‌سندنه ارمنیلردن زیاده مسلمان عثمانیلیری علاقه دار ایتک لازمکنن بوبدبخت اثرکندی دینداشلیرنک - یالکیز شهاب‌الدین سلیمان بک مستثنا - تنقیداته اوغرامق لطفنه ده کیل ، بدلی ویریلدیکی حالده علی‌العاده اعلان ایدیلک سعادتته مظهر اولامادی .

ایشته بوندندرکه تنقیداتکیزک یعنی کتابم حقه ده کی علاقه دارلغکیزک قدر واهیتی نظرمدنه تعالی ایتکده در . یکیدن عرض تشکر ایدرم .

پک مستفید اولدیغم تنقیدنامه کزده ، کرک یا کلش تلقی ایدیلن وکرک تصویب ایدیلنه بعض مطالعات عاجزانه م حقه ده ، سیزی صیقمایاجق قدار ، ایضاحات ویرمکی بیر وظیفه عداایدیورم . اول باول شوراسنی عرضه مجبورم که :

کتابمه اولدووجه سربازانه اداره کلام ایتدیکم حالده یینه دوشوندیکم قدار سربست یازامادیغی تأیید ایلرم . اسبابی ، شبهه سز ، تقدیر بویورورسکیز . حکومتیزک حسن نیتدن تماماً امینم . لاکن ، رأس اداره معنویه‌سندنه علمای جاهله‌سی بولنان و تحریک ایدیلیرسه بیر مفرس کیسه بیلن بیر معصوم خلق آره‌سندنه حریت وجدان و حریت افکارک نه درجه یه قدار محافظه ایدیله بیله جکی تعین ایتک مشکل بیر ایش ده کیلدر . مدافعه ایتدیکم افکار ایچین عندالحاجه اک بویوک فدا کارلنی یاجق قدار متاتم واردر ؛ فقط نتیجه سز فدا کارلقلری بیرهدر اولمق اوزره تلقی ایتدیکمدن ، بیر مدت داها ، بعض طرفله رشوت افکار ، رشوت کلام تقدیم ایتک مجبوریتنده بولنمقلغم ضروریدر . چونکه ییققم ده کیل ، یایمق ایستیورم . بناءً علیه سزکدخی پسندایدنه جککیز بریولده یازامادم ایسه قباحث بندن زیاده زمامتکدر . کله لم ایضاحات عاجزانه مه :

ادعا کزه کوره دین ایله سیاست آیری غیری شیلردر . دین ایله اداره نک فرانسه ده اولدوغی کی آیری طوتولماسی ممکن اولایلیر ؛ فقط دین ایله سیاستک بربرندن آیرماسی ایچین داها پک چوق عصر لر کچه جکدر . تبعاتم بانا ارا نه ایلدی که ، میتولوژی ادوارندن دینسزک مذهبک رسماً موضوع بحث اولدوغی تاریخه قدار تأسیس و تشکل ایدن بوتون ادیان و یامذاهدن غرض هپ بیر « نتیجه سیاسی » نک استحصالی در . بیر عنصر محارب یتشدرمک ایچین صحرای « تیه » ده قرق سنه دولاشان بنی اسرائیل ، دنیایی قانه بوغان ایمپراطور قونسطنطین ، یکدیکرینی بوغازلایان معاویه و امام علی اوردولری وقس علیهم البواقی . . « اللهی » نمون ایتکدن زیاده کندی حرص وامللرینی تطمین ایچین صاواشیورلردی . بوتون دنیا بو فکرده و بومالده ایکن بنی بوقانون عمومی دن خارج طوتمق پک منطقک خارجنده بیرشی اولوردی . حیات بیر « مجادله » معیشت « اولدوغنه کوره دینلرک ، مذهبلرک امور دنیویه ده کی وظیفه لری ده هپ « الله » نامنه برسوری منافع مادیه تأمین

[*] بومقاله لردن اول آزادامارد غزته‌سک ۲۵ و ۲۶ حزیران تاریخی تورکجه باش مقاله لیرنی اوقومالی در .

ایتمکدن عبارتدر. ذاتاً بنمده لزومنی ایلری یه سوردیکم ره فورم هپ امور دنیا ایچیندر. زیرا، امور آخرت ایچین جالیشانلریمز اوقادار چوقدرکه، لزومندن بیله فضلهدر. بن کوریورم که علمامزک یالکز امور آخرته اهمیت ویرملری امور دنیویه مزک یوزی اوستی قالماسنه سبب عظیم تشکیل ایتمشدر؛ وبوندن، مملکت مزده یاشایان مسلمانلر وخرستیانلر عین درجه ده متالم ومتضرر اولمشلردر. علمای دینیهم مز، سیزک ونم کی دوشونه - بیلسلردی، بوکون ارمنستان وکوردستان داغلری ایکنجی بیراسویچره ویاخود آمریقانک بیرقسمنه مشابه اولوردی. ایستدیکم ودوشوندیکم اییلکلرک : اولاکندی خانهم ایچین، ثانیاً کویم ایچین، ثالثاً مملکتیم ایچین ورابعاً مملکتیمه علاقهدار عدایتمک ایستدیکم بویوک برکتله بشر ایچیندر. زیرا اوکتله عظیمه بشر بوکون سفیل وذلیدر. فقط امین اولیکز اقدام، بوکون مسلمان مملکتینده یاشامایان بیرمسلمان ایچین اولدینی قادارمسلمان مملکتینده یاشایان برخرستیان ایچین ده عین حیات سعادت بخشای تئی ایدیورم. مسلمانلر ایچین ارزو ایستدیکم اتحاد مذهب کیفیتی بنم کیی دوشونلر ایچین پکطبیی کورمیسکر. زیرانجه مذهب قرآن وحدیثدن عبارتدروشونک بونک مسلمانلق نامنه یتیمز توکنمز مذهب ایجادایتملری پک فضولی برکار کذارلقدرد. بنم نظرمد ائمه اربعه دینیلن ذوات محترمه علوم دینیّه اسلامیه ده صاحب رسوخ واجتهاده قادر بیرعالمدن باشقا برشی ده کیلدرلر. اکثریت بنم کیی دوشونمیه باشلادینی زمان بوکون سیزک خیال تلقی ایستدیککز فکریمک بیر حقیقته منقلب اولدوغی کوروله جکدر. عصرلرجه مقدم رومالیر طرفندن محو ایدیش اولارمنیلکک بوکون ایچین بیر موجودیت احساس ایدمیهلر جکنی اوزمان عبادوشونه بیلن وارمیدی؟ دنیاده هیچ برشی محو اولماز؛ ظهورات بیراحتیاج نتیجه سی در. بو ایکی قانون طبیعی واجتماعی انکار ایدمیه بیلریمیسکر؟

تورکلری سلاح بدست اولارق بیر «ملت مسلحه مجتمعه وحاضره» حالنده بولونمیه دعوت ایدیشم سلامتلی ایچین باشقا چاره کورهمدیکمندنر. تورکلره برابر عثمانلی مملکتینده عین حقوق وشرائط تحتده یاشامیه عزم ایتمش اولان غیرمسلم وطنداشلریمی دخی عین قولله عین اصوله مراجعته دعوت ایدرم. ارمنی وطنداشلرم بونک لزومی داها زیاده حس ایدمیه یلمش اولاجقارینه هیچ شبههم یوقدر.

زادکانلقله، بنم تشکلی تئی ایستدیکم طبقات صنوف اهالی اره سنده عظیم فرق واردرد. سیزک زادکانلق دیدیککز متغلبه درکه نظرمد مملکتی ییقان دورت مخرب عنصردن بریسی در. بوکون تورکلر قادار «عائلی تشکیلات» سز هیچ بیر قوم یوقدر ونم بو بسیط ارزویی ایلری سوریورم. هر حالده سیزک قادار دهموقرات شعار اولدوغمه امین اولیکز.

اتحاد اسلامه کلنجه: اعتراف ایدرم که، تورکلکدن صوکره بو بنم ایچین بر غایه سیاسیه در. بنم ونم کیی دوشونلرک ارزو ایستدیکمز ایچین ده کیل، فقط بو تضییقات متوالیه نک دوغوردوغی «بیر احتیاج» اولدینی ایچین، بونی موقع فعله چیقمقدن اوروپالینک نه پارای نه اسلحه سی منع ایدمیه جکدر. اومهیب عثمانلی اوردولری بالقان ملتیرینک - ایر ویا کیچ - یکیدن تشکل ایتملری منع ایدمیه بیلدیمی؟ بیر فکر، بیر کره احتیاج حالته منقلب اولماسین؛ یوقسه اونک حصولی منع ایتمک عدیم الامکان اولور. امل اتحادک حصولیچین بلکه بیر قاچ عصر لازمکله جکدر؛ فقط انسانیت ابدی اولدوقدن صوکره بیر قاچ عصرک نه اهمیتی واردرد.

سیزی تأمین ایدرم که - ادعا کزه کوره - بنم تصور ایستدیکم جهاد اوردولری - ایر ویا کیچ - تشکل ایدمیه جک واونلری وظیفه سنی ایفادن هیچ بر قوت منع ایدمیه جکدر. عثمانلی حکومتی، احتمال که، نارنجک مقدرات بی رحمانه سنه محکوم اولاجقدر؛ فقط عظیم بر خلاف

والی کتیرک دیدی . آرادن بیر دقیقه کچمه دی . یالین
آیاق ، غایت ضعیف بلی بوکولمش ، فقیر ، ساحلورده
بیر اختیار ایچهری کیردی « سلام علیکم پاشالر ! » دیدی .
کندیسنه اوطورک دیدیلر . اوکمزده دیز چوکدی .
« بن سزه حالمی حکایه ایدیم ناصل حکم ایدرسه کز
راضی یم . دردیمی دیکله مک ایسترمیسکز ؟ » سویله دیکله رز ،
دینلیدی . سوزه باشلادی :

« بن باطومدن مهاجرم ، موسقوف محاربه سنده کلدیم ،
یاشم یتشمی سکسان می بیلیم . دار دنیاده تک بیر اوغلم
وار . ایکی دفعه عسکره چاغیردیلر . ملت اوغرینه کیت
دیدم کیتدی ، اوزمانلریوک قالدیره بیلیردم . حاملق ایدردم
اکمکی قازانیردم . شیمدی آرتق کندم بیر یوک اولدم ،
کندی کندیمی طاشیامیورم هایدی بوندنده واز کچدیم
بن نه اولورسم اولایم فقط اوغلم صاعلام ده کیل خسته در .
اوغلمی باناء ، بنی اوغلمه براقک معینسزم ، دییه عرضحال
ویردم .

قبول ایتمه دیلر . بن برشی سویله مم سز ناصل راضی
اولورسه کز او یله یاپک « دیدی .

والی ، ردیف قوماندانی اولان عباس پاشانک یوزینه
باقدی . نظر لرنده معنای استشفاع واردی . بوایش
والی ننگ دکل قوماندان پاشانک آئنده اولان بر ایشدی .
همیز عباس پاشانک آغرندن چیقاجاق حکمی صبر سز قلله
دیکله یوردق . پاشا آغزینی آجدی درشانه بر ادا ایله
« نه وقت عرضحال ویردک ؟ » دیدی .

ساحلورده بابا « بیر هفته اولور » جوابی ویردی .
عباس پاشا سنک دلانه بیر ادا ایله :

« بز غزته لرده اعلان ایتدک . جامع دیوارلرینه اعلان
قویدوردق ، پوصله سانا تبلیغ اولوندینی کوندن اعتباراً
نهایت اون بش کون ظرفنده معینسزک ادعاسیله عرضحال
ویرمه لیدک ، سن بیر هفته کچ مراجعت ایتمشین ، قانوناً
سنک عرضحالک و مراجعتک مسموع اولماز ، اوغلك
عسکر در . والسلام . همده بن فرقه مک اکمال ایدیله سنی

اسلامیه البته تکیون ایده جکدر . چونکه - ینه تکرار
ایدیم - آرتق بومسلمانلر ایچین بیر احتیاج قطعی حالی
کسب ایلکده در .

بک اوزامش اولان مقاله عاجزانه مه نهایت ویرمش
اولق ایچین اتحاد اسلام عنوانی مقاله می لطفاً بیر کره
داها مطالعه بویورما کزی رجا ایله احترامات فائقه مک
تقدیمه شتاب ایدرم اقدیم .

تبع زاده محمی

۲۸ حیران ۳۲۹

سیاحت نوطه لری

طرزونه مواصلت

شدتلی بیر یاغور ، لایق قطع اینیور . والی بکک
کوندردیکی پولیس قومیسری و معارف مدیری بزی
استقبال و (قونستانینوپل پالاس) ه ایصال ایدیور .
اقشام طعمانه والی بکه دعوتلی یز ؛ یاغور علی الدوام
یاغور ، یاغور !

دوستم محمد علی بکک خانه سنده اقشام طعمانی
ایتدک ، سالونه چکیلدک . خانه ، حامی زاده احسان بک
اسنده منور و متمول بر کنجک ملکیدر .

مهینج بیر صحنه - حربده بیر سبب مغلوبیتمز

والی ، بن ، محمد شکری بک ، بلدییه رئیس ، حامی
زاده احسان بک سالونده اوطوریوروز . عباس پاشا
کیور ، دیدیلر ، والی بیورسونلر دیدی ، قاپیدن ایچهری
قالوش قوندردلی عظیم الجثه بیر لوا پاشا کیردی . قانا پده
یانمه اوطوردی . والی بک ، بنی اونا اونی بانا تقدیم
ایتدی . اسمی طانیامیورمش کپی کوروندیکنه دقت
ایتدم ؛ صوکره مطبوعاتی تعقیب ایتهدیکنی حرکات علمیه
وفکریه ایله هیچ علاقسی اولمادیغنی استدلال ایدیوردم .
قهوه کتیریلدی ، ایچدک . ارهدن بیر چیرک ساعت
کچمش ایدی . بیر ژاندارمه کلدی ، والیه سلام ویردی
اشاغیده بیر اختیار سزی کورمک ایسته یور دیدی .